

Bijeenkomst Milieu-indices 16 september j.l. – Verslag discussie

Datum: 21-09-2010

Volgend op een serie presentaties (Environmental Shipping Index, Clean Ship Index, Milieubalans en Green Award) is een discussie gehouden met aanwezigen over het nut en de noodzaak van het gebruik van Milieu-indices. De aanwezigen vormden een redelijke doorsnede van de belanghebbenden in de sector (scheepsbouw, reders, toeleveranciers, overheden en NGO's).

Waarom Milieu-indices

Op macro-nivo is het helder dat een milieuindex zal bijdragen aan het verminderen van de milieubelasting, maar op micronivo kunnen verschillende doelen worden gediend. De belangrijkste genoemd tijdens de meeting zijn: verlaging milieubelasting, commerciële stimulans, verhogen veiligheid, universeel communicatie middel naar buiten, stimulans voor innovatie, om actief te kunnen anticiperen op wet- en regelgeving (stimulatie van zelfregulatie), en als tool om vergunningen al dan niet te verlenen.

Een milieu-index verhoogd het inzicht in de milieubelasting van schepen en maritieme activiteiten. Goed inzicht in relevantie van verschillende emissies / impact wordt essentieel gevonden om proactief mogelijkheden te identificeren en keuzes te maken in het reduceren van de verschillende emissies. Het inzichtelijk maken van het effect van maatregelen blijkt daarnaast van groot belang voor het milieubewustzijn van de bemanning, een factor van niet te onderschatten betekenis.

Een milieu index kan ook een belangrijke commerciële werking hebben. Tijdens de bijeenkomst werden zowel directe als indirecte mechanismen geïdentificeerd. Direct, door het toekennen van kortingen aan goed presterende schepen / rederijen (bv toekennen van havengeld kortingen). Indirect, bijvoorbeeld door zich te onderscheiden van concurrenten om zo de concurrentie positie te versterken (imago). Daarnaast kunnen (milieu)maatregelen ook de operationele kosten verlagen (bv vermindering brandstofverbruik).

In potentie kan een milieuindex ook de veiligheid op een schip ten goede komen. De menselijke factor is hierbij speciaal van belang. Door menselijk handelen te toetsen zullen allerhande werkzaamheden, taken en procedures beter bekend zijn bij de bemanning wat helpt om zowel de veiligheid als efficiëntie te vergroten. Green Award schepen hebben dit inmiddels kunnen ervaren.

Tenslotte kan een milieu index ook gebruikt worden als middel om milieuprestaties van schepen/rederijen eenduidig naar de buitenwereld te communiceren. Om deze herkenning eenduidig naar buiten te dragen is het van belang dat er één of slechts enkele erkende milieu indices ontwikkeld worden, wildgroei aan indices dient zo veel mogelijk voorkomen te worden.

Samenstelling van de milieuindex

Welke elementen opgenomen zouden moeten worden in een milieuindex, is sterk afhankelijk van het specifieke doel van de index; deze moet dan ook duidelijk zijn. Daarnaast kunnen elementen verschillen per scheepstype. Over het algemeen lijkt een holistische aanpak, waarin rekening gehouden wordt met alle emissies (en impact) waaronder luchtmissies, ballastwater, chemicaliën en anti-fouling, de voorkeur te hebben. Deze holistische index dient dan echter wel gestoeld te zijn op gedegen kennis, ondersteund door technologie en tegelijk simpel toepasbaar te zijn.

Er is dus nog enige spanning tussen enerzijds de wens een allesomvattende, eenduidige index te gebruiken in de gehele sector, die anderzijds uit moet blinken in eenvoud. Er wordt opgemerkt dat een index geen statische karakter hoeft te hebben en er bijvoorbeeld gestart kan worden met een index die luchtemissies toets (aangezien hier al veel over bekend is) om deze vervolgens uit te bouwen naar andere emissies.

Doorontwikkeling

De deelnemers benadrukten dat een verdere ontwikkeling van milieuindices nodig is om deze breed te kunnen implementeren. Sectororganisaties (branches) zouden het initiatief kunnen nemen, alhoewel niet aan de sector gebonden instellingen wellicht een beter platform vormen voor ontwikkeling van een sector overschrijdende index. Het lijkt wenselijk de ontwikkelingen van milieuindices af te stemmen in internationale verband (IMO / EU). De rol van brancheorganisaties kan ook hierin groot zijn.

Wetgeving wordt niet als adequaat middel gezien om de ontwikkeling van milieuindices te versnellen gezien de lange periode die verstrijkt voor de implementatie hiervan. Zelfregulatie lijkt daarom een meer aangewezen middel, waarbij er echter voor gewaakt dient te worden dat het ambitie niveau hoog blijft. De beste van de klas kan mogelijk de rest mee trekken.

Het bereiken van consensus wordt als belangrijke eerste stap gezien die essentieel is voor een verdere ontwikkeling van indices. Erkenning van het feit dat er altijd uitzonderingen zullen blijven bestaan wordt in dit verband ook belangrijk gevonden. Ook het koppelen van stimuli (voordeel) wordt door aanwezigen genoemd als belangrijke voorwaarde, evenals inzicht in effecten, duidelijkheid vanuit de ministeries, vertrouwen en verantwoordelijkheidsgevoel van ondernemers. Voor implementatie en ontwikkeling van maatregelen is een duidelijke heldere en eenduidige visie nodig gekoppeld aan een tijdspad.

Vervolgstappen

Uit de discussie blijkt duidelijk dat de ontwikkeling en de toepassing van milieuindices zich nog in een pioniersfase bevinden. Om een eenduidige doorontwikkeling mogelijk te maken, zal door IMARES (onderdeel van Wageningen UR) een traject worden gestart waarin de mogelijkheden voor verdere ontwikkeling worden verkend om zo een volgende stap te kunnen maken naar een eenvoudig toe te passen, maar bij voorkeur holistische milieuindex voor de maritieme sector. Participatie van belanghebbenden is essentieel, deelnemers zijn door IMARES dan ook uitgenodigd hun interesse kenbaar te maken.